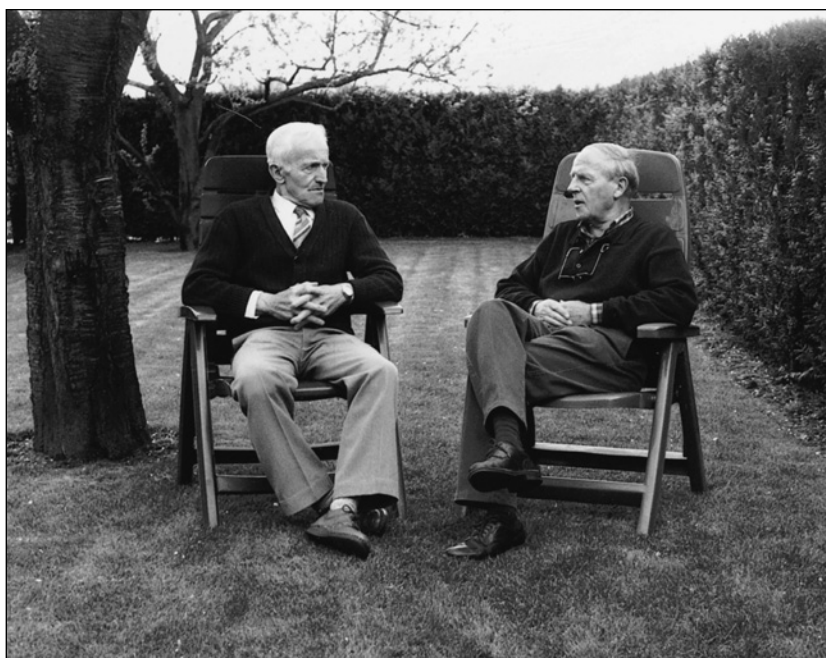

In gesprek met twee echte Reuselnaaren

Door Thijs van der Zanden

De repetitieavonden van het Reusels Gemengd Koor hebben ons ontspanning en vastigheid gegeven waar we wekelijks naar toe konden leven. Bovendien vormde het zingen een uitlaatklep waarbij afstand genomen kon worden van de dagelijkse beslommeringen. Wat is er mooier van een volle zaal een ovationeel applaus te krijgen voor een zangopvoering, waarvoor soms maandenlang keihard is gerepeteerd. Dat applaus is het bewijs dat er samen iets gepresteerd is.

*Links Gerrit Jansen,
rechts Rien
Mommersteeg.*

Aan het woord zijn Gerrit Jansen en Rien Mommersteeg in maart van dit jaar gehuldigd als 40-jarige jubilarissen van het in 1928 opgerichte Reusels Gemengd Koor.

Inleiding

Met als middelpunt beide jubilarissen is er na het officiële gebeuren van de huldiging uitgebreid teruggeblikt en nagekaart. Hierbij werden door de jubilarissen en andere aanwezigen zoveel anekdotes en belevenissen verteld dat de gedachte opkwam hierover door de Heemkunde Werkgroep Reusel een artikel voor 'De Schééper' te laten schrijven. Bij het maken van de afspraak met de

jubilarissen was meteen duidelijk dat ze graag tegelijk geïnterviewd wilden worden. We kunnen elkaar dan aanvullen en als de een wat vergeten is dan weet de ander het misschien nog wel, was het argument van Gerrit Jansen. Tijdens het interview viel direct de betrokkenheid van Gerrit Jansen en Rien Mommersteeg op bij het wel en wee van het Gemengd Koor en het enthousiasme waarmee over de gebeurtenissen en belevenissen door hen verteld wordt. Een veelheid van feiten, data en namen van o.a. koorleden en dirigenten passeerde in snel tempo de revue. Vooral Rien was hierbij veelvuldig aan het woord. Hierdoor ging de tijd zo snel dat in de kortste keren de klok het uur van middernacht sloeg en het tijd werd het gesprek af te sluiten.

De jubilarissen even voorstellen

Gerrit Jansen in Reusel vooral bekend onder de naam Gerrit van Jan Geukes is een geboren en getogen Reuselaar. Hij is geboren op 21 april 1921 en komt uit het uit 3 broers en 3 zusters bestaande gezin van Jan Janssen alias Jan Geukes en Cornelia Heesters. Ze hebben gewoond in een inmiddels afgebroken woning aan de Wilhelminalaan tegenover de villa van dokter Snieders.

Op 13 september 1952 is Gerrit getrouwd met de eveneens in Reusel geboren Elisabeth Vosters, beter bekend als Bets Hoek. Bets komt uit het gezin van Wilhelmus Vosters alias Willeke Hoek en Maria van Gompel. Willeke Hoek woonde met zijn gezin aan de Turnhoutseweg vlakbij de Zieckbleek. Gerrit en Bets hebben samen 7 kinderen gekregen die opgegroeid zijn in de Lensheuvel op de hoek van het Leijenstraatje. Jaren geleden toen de kinderen van Gerrit en Bets nog allemaal thuis woonden was het Reusels Gemengd Koor na een zangopvoering nog even blijven plakken in gemeenschapshuis de Kei. Tegen sluitingstijd om 1.00 uur werd door een paar koorleden voorgesteld de gezelligheid voort te zetten in een uitspanning

Het gezin van Jan Geukes. Helemaal rechts Gerrit.

in België. Gerrit en Bets zeiden dat het zo gezellig was geweest dat het nu tijd was om naar de 14 billekes te gaan. Ze voegden de daad bij het woord en vertrokken. De achtergebleven koorleden snaptten er niets van en vroegen zich af hoe het kon dat Gerrit en Bets op dit late uur nog naar het bekende orgel-café de Veertien Billekes in het Belgische Zandhoven gingen, niet in de gaten hebbend dat ze de billekes van hun zeven kinderen bedoelden die al uren in bed lagen.

Op ongeveer 10 jarige leeftijd is Gerrit gaan zingen in het Knapenkoor van Kees Gijsbers, beter bekend als Kiske Schrijn. Waarom Gerrit bij het Knapenkoor is gekomen weet hij niet meer met zekerheid, maar hij vermoedt dat de fraters hierbij een stimulerende rol hebben gespeeld. Bij het 'breken' van zijn stem op ongeveer 15-jarige leeftijd is Gerrit bij het Knapenkoor gestopt.

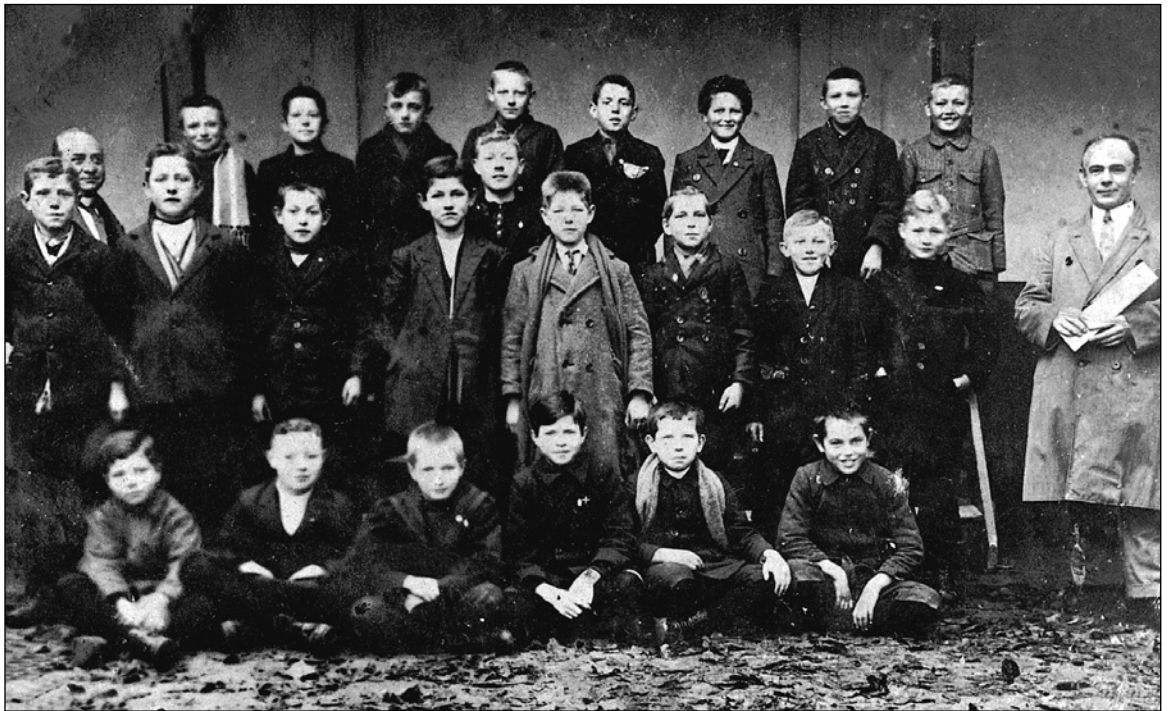
Tien jaar later is hij bij het Reuselse Mannenkoor gekomen dat onder leiding stond van Sjef van der Heyden. Sjef was ook kastelein in zijn café in de Lensheuvel. Sjef van der Heyden die een pure liefhebber was van zingen, had in 1928 samen met zijn stamgasten in zijn café een liederentafel opgericht. Deze stamgasten waren Jan van

Limpt alias de Prut, Willeke van Limpt alias Willeke van Graorte, Hilaire Ducheine en Gerrit de Jong. De repetities werden gehouden in het café van Sjef. Om de kas te spekken werden er op gezette tijden toneelstukjes opgevoerd. Het Mannenkoor heeft tot het jaar 1948 als thuisbasis het café van Sjef van der Heyden gehad. In de moeilijke eerste naoorlogse jaren was het café van Sjef niet

Gerrit en Bets met hun Veertien Billekes.

Het knapenkor van Kiske Schrijn in 1925.

meer rendabel en noodgedwongen moest hij het van de hand doen. Zijn voorstel om de repetities voort te zetten in het Patronaatsgebouw bij de fraters werd niet opgevolgd. Uit onvrede hierover trad hij af en verplaatste de repetities zich naar café de Valk. Onderdirigent Kees Lavrijsen alias Bobbelen Kees volgde Sjef van der Heyden op als dirigent.

In 1950 werd het Mannenkoor pas een gemengd koor. In dat jaar traden er 12 dames toe bij het koor en werd het vanaf toen het Reusel Gemend Koor genoemd. Gerrit Jansen blijft tot in het jaar 1953 lid van het koor. In 1953 begon hij aan een driejarige kadercursus van de Katholieke Arbeiders Bond. Voor deze cursus moet hij drie avonden per week naar de schoolbanken en was daardoor gedwongen tijdelijk te stoppen met het Gemengd Koor.

Rien Mommersteeg is in tegenstelling tot Gerrit Jansen niet geboren in Reusel en heeft er ook zijn jeugd niet doorgebracht. Hij is geboren in het Tilburgse stadsdeel Loven en had 3 broers en 3 zusters. Bij hem thuis werd door iedereen gezongen en het was dan ook vanzelfsprekend dat hij bij het Knapenkor van de Tilburgse parochie Loven terecht kwam. Op 18 jarige leeftijd is hij gaan zingen in het Kerkkoor van deze Tilburgse parochie.

Als jongeman is hij in 1956 in het Grenskantoor bij de firma J.A. de Wolf gaan werken waar hij als douanedecarant de Nederlandse en Belgische documenten opmaakte voor de goederen die de grens overgingen. Hij kwam op de brommer naar zijn werk in Reusel. Hij vertelde dat hij in de winterperiode soms half bevroren in Reusel aankwam zodat hij eerst zijn vingers moest ontdooien voordat hij aan het werk kon. Ook heeft hij als pensionist verbleven in het Reuselse Hotel de Kroon van Peter van de Borne de huidige Red Coral bar van Wiet Kaethoven. Aan de gemoedelijke sfeer bij Peter van de Borne bewaart hij goede herinneringen. De stamgasten van het pension werden gevormd door een deel van de Reuselse elite. Heel goed herinnert Rien zich de vrouw van dokter Snieders en de vrouw van Frans Kerkhofs alias Gotte Frans die ook vaak 's avonds in Hotel de Kroon waren en dat het hem opviel dat de gesprekken dikwijls over Reuselse mensen gingen.

Later is Rien Mommersteeg nog in pension geweest bij Nel Lemmens, beter bekend als Nel van Hoffe Marte in de Schoolstraat waar het altijd heel gezellig en huiselijk was. In zijn begintijd in Reusel maakte de koorzang in de kerk te Reusel een enorme indruk op hem. Zeker het kinderkoor van frater Supplicius. De hele entourage rond dit

Het knapenkoor van frater Supplicius.

knapenkoor dat gekleed in prachtige kleren op een zeer hoog niveau zingend een volle Reuselse kerk inkwam met een enthousiaste pastoor Van Mierop aan het hoofd, maakte op hem een grote indruk. Alleen hierom nodigde Rien vele zangers-vrienden uit om naar Reusel te komen.

Rien is in 1960 getrouwd met de eveneens van Tilburg afkomstige José Overbeek. Het jonge paar is direct na hun huwelijk in Reusel gaan wonen in de op dat moment Reuselse nieuwbouwwijk de Vlassert. Ze kregen 3 kinderen waarvan de zoon gehandicapt is. Rien is in de Reuselse gemeenschap op diverse terreinen actief geweest. Hij is vele jaren bestuurslid en voorzitter geweest van buurtvereniging de Vlassert en indien nodig was hij Sinterklaas, Kerstman en Paashaas. Verder was het mede zijn initiatief dat er voor het eerst een echte grote Carnavalswagen in de Reuselse Carnavalsoptocht meereed.

Ook is hij in 1963 adjudant van prins Harrie 1 van de Reuselse Leutkneuters geweest. Het was in die rol dat hij samen met de Prins en andere raadsleden een bekeuring kreeg van politiemann Kronenburg die hen bekeurde omdat zij na 'politietijd' nog in het café van Somers het programma van de volgende carnavalsdag doornamen. Rien was daarover zo boos dat hij van plan was om in vol

adjudantsornaat naar het kantongerecht te gaan, als het voor zou moeten komen. Hij heeft dit niet gedaan. Wel heeft Rien een brief geschreven naar de kantonrechter die tijdens de zitting meer begrip voor de situatie had dan Kronenburg en hem daarom dan ook vrij sprak. Later toen hij op een ochtend Kronenburg tegenkwam stopte hij even om hem toe te roepen dat hij vrijgesproken was. Nog diezelfde avond stond Kronenburg weer aan de deur met een nieuw proces-verbaal omdat hij op die dag bij het linksaf slaan de richtingwijzer van zijn auto was vergeten aan te zetten.

Adjudant Rien Mommersteeg.

Lid van het Reusels Gemengd Koor

In het jaar 1959 waren de Fraters van Tilburg 75 jaar in Reusel. De hele Reuselse gemeenschap was betrokken bij het feestelijke gebeuren. De meeste inwoners die voor 1950 geboren zijn zullen zich dit indrukwekkende feest nog wel herinneren. Op initiatief van burgemeester Cas van Beek werd voor de viering van dit jubileum een gelegenheidskoor opgericht. Het is deze burgemeester geweest, die ook een groot muzikliefhebber was, die Gerrit Janssen en Rien Mommersteeg en nog enkele andere koorleden wist over te halen toe te treden tot het Reusels Gemengd Koor. Op dat moment stond het koor onder leiding van de Eindhovense Augustijn pater Oddens. Er werd gerepeteerd in het patronaat van het Fratersklooster. Een tegenvaller was dat, tegen de traditie van het Koor in, er in die tijd geen bier of een borrel geschonken mocht worden wat voor enkele mannelijke leden een reden was om op te stappen. Misschien is dat ook de reden geweest dat pater Oddens het in Reusel niet lang volgehouden heeft en in 1961 opgevolgd is door de op dit punt vrijer denkende J. d'Hollander.

Met veel respect wordt door Rien Mommersteeg en Gerrit Janssen gesproken over de energieke kapelaan Peer Verhoeven. Hij was de grote animator van de bouw van het

nieuwe Reuselse gemeenschapshuis de Kei. Hij formeerde een geweldig gelegenheidskoor waaronder het Reusels Gemengd Koor. Onder het dirigentschap van kapelaan Verhoeven werden samen met harmonie Concordia en het Kempisch Orkest optredens verzorgd in Bladel, Hapert en Eersel. Op 13 januari 1962 werd met dit grote koor op muzikale wijze de Kei geopend. Rien Mommersteeg weet zich van het optreden in Hapert te herinneren dat het podium van zaal de Kuil gemaakt was van cementkuipen met daarover houten balken. Hij moest mede-koorlid Jan Wouters waarschuwen dat hij goed op de balken moest gaan staan omdat anders het hele podium in zou storten. Dit podium stond dan ook wel in schril contrast met het luxe podium in de Kei waarvan het Reusels Gemengd Koor de eerste gebruiker was.

Een ander leuk voorval uit die tijd was dat bij een repetitie kapelaan Verhoeven een handveger pakte en de maat ging slaan op een vuilnisbak die daar toevallig stond. Hij zij daarbij tegen de dames van het koor *"Julie kunnen de maat wel dansen maar niet zingen"*.

Samen met frater Evidius, die in staat was kinderoperettes te herschrijven, stond kapelaan Verhoeven aan de basis van de kinderoperettes die ook in die tijd in de Kei zijn uitgevoerd. De operette Waldemar en

Het gelegenheidskoor met het Kempisch Orkest.

Repelsteeltje is in mei 1962 uitgevoerd. Bij het 40-jarig priesterfeest van pastoor Van Mierop is Pepi en de Herdersjongen uitgevoerd.

Aan de operettes namen ongeveer 100 kleine kinderen deel en twee volwassenen te weten kapelaan Peer Verhoeven en Rien Mommersteeg. Het was voor de hele Reuselse gemeenschap een lust voor oog en oor. Over de operettes zijn geweldige recenties geschreven.

Het was volgens Rien en Gerrit voor het Reusels Gemengd Koor een hele klap dat kapelaan Verhoeven door zijn overplaatsing naar Nijmegen in 1963 afscheid moest nemen van Reusel.

Kapelaan Peer Verhoeven werd als dirigent opgevolgd door de uit Aalst afkomstige heer A. Addink. Volgens Rien Mommersteeg was Addink een echte 'Bachman'. Onder zijn leiding werd onder andere het *Weinachts-oratorium* van J.S.Bach en de *Gloria* van Vivaldi opgevoerd. Onder de leiding van de komende en gaande dirigenten Toon van de Voort, Pieter Cox, Jacques Lemmens, Cor van Rooy, Frans de Hair en de huidige dirigent Wim van Zantvoort is de lat binnen het Koor steeds hoger komen te liggen met als resultaat het behalen van een tweede prijs

in de afdeling uitmuntendheid tijdens het bondsconcours in Steenberg. Het gaat te ver om alle opvoeringen en belevenissen van het Reusels Gemengd Koor te noemen. Wel is volgens Gerrit en Rien het voor de dirigenten wikken en wegen geweest om die stukken te kiezen die pasten bij de mogelijkheden van het Koor dat bestond uit amateurs en het meer moest hebben van intensief repeteren. Een van de hoogtepunten van het Koor was een optreden op 1 mei 1994 in de Bossche St. Jan. In een bomvolle kathedraal

Rien Mommersteeg als acteur in de kinderoperette.

Het Reusels Gemengd Koor tijdens het 70-jarig jubileum.

wordt onder leiding van de dirigent Wim van Zantvoort ademloos geluisterd naar een prachtig optreden van het Reusels Gemengd Koor. Een ander hoogtepunt van het Reusels Gemengd Koor is volgens Gerrit en Rien een opvoering in 1996 in de Reuselse kerk geweest. Ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van het Reusels kerkgebouw werd toen op indrukwekkende wijze het Te Deum van Antonin Dvorak opgevoerd.

Bestuurstaken

Zowel Gerrit Janssen als Rien Mommersteeg zijn actief geweest als bestuurders van het Reusels Gemengd Koor. Gerrit was bestuurslid in de periode 1980-1984. Rien is in de periode 1966-1986 bestuurslid geweest. In 1973 heeft door het plotselinge overlijden van de toenmalige voorzitter Piet van der Sande, Rien Mommersteeg de voorzittershamer overgenomen. Hij is voorzitter geweest tot en met 1986. Piet van der Sande is voorzitter geweest in de periode 1961-1973. Het plotselinge overlijden van Piet van de Sande was een grote emotionele klap voor het Koor. Piet was een flexibel man. Hij was directeur van de Reusels matrijzenfabriek VDS maar was niet te beroerd om zelf ook de handen uit de mouwen te steken. Toen er op een dag voornamelijk bezoek van opdrachtgever DAF op bezoek kwam, ontving Piet van de Sande de heren, gaf ze een stoel en zei dat de directeur onderweg was. Hij waste snel zijn handen, trok zijn stofjas uit, kleepte zich netjes aan en ontving de heren als directeur zoals het hoorde.

Gerrit en Rien tijdens het kerstbomenrooien ten bate van het Gemengd Koor. Ook Harrie Ketelaer, Jan Wouters en Jan Hermans helpen mee.

Piet van de Sande is op voorspraak van de eerder genoemde Reuselnaar Gotte Frans voorzitter van het Reusels Gemengd Koor geworden. Frans, van beroep architect en leraar, is vanaf de oprichting in 1928 meer dan 50 jaar lid van het Koor geweest. Het had weinig gescheeld of Frans had de 50 jaar bij het Koor niet vol kunnen maken. Van een ogenschijnlijk onschuldige struikeling raakte Frans negen dagen later plotseling in coma. In het ziekenhuis in Tilburg werd zijn schedel gelicht en in zijn buik ingepland zodat het bot in leven bleef. Drie maanden lag hij in coma. De dokters gaven geen halve cent meer voor hem. Toen hij uit coma raakte was het eerste wat hij vertelde dat het door hem gemaakte tweede plan van de verbouwing van de Vrachtkar was goedgekeurd. Zijn genezing was een wonder. Hij had nergens meer last van en zong later weer uit volle borst in het Reusels Gemengd Koor mee. Gerrit en Rien herinneren zich nog goed de viering van het 100-jarige verjaardagsfeest van de legendarische Reuselnaar Jan Lavrijsen alias den Taaien in 1982. Behalve een feestlied heeft het Reusels Gemengd Koor bij die gelegenheid den Taaien ook nog een taai-pop van maar liefst 1 meter groot aangeboden.

Gerrit Janssen en Rien Mommersteeg waren meestal van de partij als de handen uit de mouwen gestoken moesten worden. Zo ook in december 1993 waar weer een wind getrotseerd werd bij het rooien van kerstbomen. De opbrengst van de kerstbomen die huis aan huis werden bezorgd werd gebruikt voor de exploitatie van het Reusels Gemengd Koor.

Tot slot

In dit artikel waren twee echte verenigingsmensen aan het woord. Meer dan 40 jaar hebben ze hun steentje bijgedragen aan het Reusels Gemengd Koor, een van de Reuselse koren die samen met vele andere culturele verenigingen en gezelschappen kleur gaven en geven aan de Reuselse gemeenschap. Als je hieraan zo'n lange tijd hebt deelgenomen mag je met recht spreken van echte Reuselnaren, ook als je van Tilburg afkomstig bent.